

Včelaři na Landeku

- včelařská akce Moravskoslezského kraje

Tradičně pořádaná včelařská výstava se letos poprvé uskutečnila v prostorách petřkovického Landeku – Hornického muzea OKD Ostrava. Akce probíhala ve dnech od 25. – 27. září. Po tři dny se tak setkávali s vystavovateli návštěvníci z řad včelařů i veřejnosti. Návštěvníci výstavy měli možnost zkombinovat výstavu s mnoha aktivitami, které se v místě konání výstavy nabízejí. Landek byl v roce 1992 vyhlášen národní přírodní památkou. Je to světově známá lokalita z hlediska geologie, archeologie, historie, přírodovědy a hornictví. Právě propojení hornického muzea jako technické památky a vrchu Landek jako národní přírodní památky s bohatou vegetací i zvířenou dodává této lokalitě jedinečnost a přitažlivost. Nevčelařská veřejnost měla možnost spojit výstavu s mnoha aktivitami, které se zde nabízejí. Letos navíc přálo celé akci i mimořádně pěkné počasí.

Výstava probíhala v Muzeu OKD

Stánek PSNV

Na ostravské výstavě měla poprvé samostatný stánek i Pracovní společnost nástavkových včelařů. Pojetí stánku se neslo v duchu dozvuků Apimondie. Návštěvníci si tak mohli prohlédnout zejména postery, které PSNV na svém stánku ve Francii prezentovala. Řada včelařů využila možnosti doplnit si starší čísla časopisu Moderní včelař. Někteří dokonce žádali celé ročníky. Na stánku

byly k mání také propagační materiály (nástěnný kalendář, česko-anglický letáček VMS, brožura s barvami pylových rousek).

Návštěvníky zaujal i další exponát z Apimondie – upravené úlové víko s maskou pro inhalaci vzduchu z prostředí úlu, které zapůjčil Jiří Přeslička.

Řadu včelařů zajímal i převratný vynález Jaroslava Vodičky – fluidní odvíčko-

vávání zavíčkovaných plástů, který byl poprvé vystavován právě na Apimondii. (viz článek Rozhovor s českým vynálezcem ve Francii).

Pomocí dataprojektoru byl na stánku promítán demonstrační film k mobilnímu zdvihacímu zařízení Apilift, jehož pohon zajišťuje pouze akumulátorová vrtačka. Pro zdvihání nástavků není třeba úly nijak zvlášť upravovat a pro ty, kteří s nástavkovými úly kočují, je významným pomocníkem. Podrobné informace a výklad k zařízení fundovaně podával Ing. Petr Texl, který se s exponátem seznámil na Apimondii. Apilift získal na doprovodné výstavě Apiexpo ve Francii nejvyšší ocenění – zlatou medaili a bude brzy distribuován i v ČR.

Zájem o spolupráci z Polska

Stánek navštívil i polský výrobce p. Tomasz Łysoń, který se zajímal o zasíťovanou varroadna, která v jeho sortimentu plastových úlů chybí. Zaujal jej také Varroamonitoring System (VMS) z dílny PSNV. Pana Łysońe doprovázel šéfredaktor polského včelařského časopisu Paseka. Byla domluvena výměna časopisů a PSNV-CZ přislíbila, že poskytne pro časopis Paseka článek o VMS.

Z dalších zajímavostí na stánku PSNV musíme zmínit nabídku DVD s návodem na výrobu a zdobení medových perníků.

Vedle stánku PSNV-CZ vystavoval polský výrobce lisů na mezistěny

Potěšila nás návštěva pana Łysonie a šéfredaktora polského včelařského časopisu *Paseka*

Na Ostravské výstavě byl poprvé osazen včelami také prosklený pozorovací úl Langstroth, který se v ČR dosud běžně nenabízel. PSNV zorganizovala prostřednictvím e-Věstníku jeho hromadnou výrobu u českého, exportně zaměřeného výrobce hned pro několik desítek českých včelařů.

Langstroth – úl, který má budoucnost

Samozřejmě součástí stánku PSNV byla ukázka úlového nastavkového systému Langstroth, kvůli kterému v podstatě PSNV před devíti lety byla založena. Na jednotlivých součástech úlu od tří různých výrobců bylo demonstrováno, jak výhodná je rozměrová jednotnost půdorysu a dodržení originálních rozměrů. Na řemeslně dokonale provedené varroado s vysokým podmetem z dílny Ladislava Nerada bylo možné položit vysoký plodištní nástavek z vejmutovky vyrobený Miroslavem Zeleným. No a jako medníkové nástavky bylo možno použít nízké nástavky Langstroth 2/3, které se dodávají v plochém balení nebo opět Neradovy dokonalé čepované nástavky, které byly vybaveny plastovými rámkami (některé na ukázkou i vystavené). To vše při dodržení včelí mezery objevené a zavedené již před více než 150 lety právě americkým knězem Lorenzo Lorrainem Langstrothem, po němž je světově nejrozšířenější typ úlu pojmenován. Je nutné ještě poznamenat, že všechny uvedené nástavky jsou bezfalcové, což je šetrnější ke včelám při manipulaci, a že i výroba tohoto úlového systému je jednodušší, a tudíž i úly jsou pro včelaře levnější.

Medomet firmy Novo Brunál

V blízké budoucnosti lze očekávat, že budou na našem trhu k dispozici i další doplňky pro tento světově nejrozšířenější úlový systém, jako např. odolná plastová dvourámková krmítka firmy Mannilake, s níž české firmy na Apimondii navázaly kontakt.

Druhovéd medy

Na stánku byla k dispozici také ochutnávka největšího výběru druhových medů z celé ČR. Degustátoři z řad včelařů, ale i z řad laické veřejnosti se zájmem porovnali barvu, chuť a vůni jednotlivých druhů medů. Právě v nízkonastavkových úlech je v případě významného zdroje snůšky v okolí získávání druhových medů snazší.

Na stánku bylo možné ochutnat med akátový, lipový (květový), slunečnicový, javorový, lesní (smrk) a pohankový, o který byl největší zájem. Vzhledem k zájmu o pohankový med odhaduji, že jej není problém prodat i za 150 Kč/kg. Někteří včelaři si povzdechli nad tím, že zatímco na aktuální poptávku po pohankovém medu nejsou letos schopni reagovat, ještě před několika lety nemohli tento specifický med prodat jinak než smíchaný s medem řepkovým.

Tlumení varroózy „ekologicky“

Mnoho včelařů se zajímalo o alternativní tlumení varroózy, zejména o aplikátory kyseliny mravenčí, které znali pouze z doslechu. Z osobních kontaktů mezi včelaři bylo patrné, že kolují obavy z horší účinnosti gabonových pásků. Vinu zpravidla kladou těm nezodpovědným kolegům, kteří nechávají gabon déle, než je předepsáno. Navíc chemikálie hubičky roztoče *Varroa destructor* pak mohou zanechávat rezidua ve vosku. Tím si vysvětlují rezistenci roztočů, která sice dosud nebyla proká-

zána, ale o které se v souvislosti s předloňskými úhyny stále více mluví. Právě v kyselině mravenčí a štavelové vidí někteří budoucnost.

Další vystavovatelé

Již tradičně se na výstavě, která chce oslovit také nevčelařskou veřejnost a sdělit jí, že včelaření nejsou jen žihadla a med, prezentují jednotlivé Okresní výbory ČSV. Svůj stánek zde mělo všech šest okresů Moravskoslezského kraje, což dokazuje, že včelaření zde má hlubokou tradici. To doložilo i množství historických exponátů na stáncích jednotlivých okresů. Některé okresy v duchu tradice vybavili své stánky včelařským vybavením a pomůckami, které se již téměř nepoužívají. Největší sbírku historického včelařského vybavení však obsahovala expozice Domu včelařů – Fojtství v Chlebovicích.

Na stánku okresu Nový Jičín bylo možné si nazdobit medové perníčky, na většině okresních stánků byly k vidění prosklené pozorovací úly, které každoročně lákají veřejnost k nahlédnutí do nitra úlu. Na stánku okresu Bruntál bylo možné vedle medometu, formy na rámkový lisu na vosk nebo historického kuřáku vidět také výzavné vydání příručky z r. 1904 – *Chov královen dle method amerických* od autora Michala Brázdila. Naskenovanou kopii této příručky brzy zveřejníme na webu PSNV.

Dále se na výstavě prezentovala celá řada dodavatelů a výrobců včelařského vybavení a včelích produktů: Včelařství Sedláček, Ing. Novotný prezentoval rámkový lis s plastovými bočnicemi a velký zájem byl o jeho zajímavé řešení medometu. Marián Mečiar ze Slovenska vystavoval sili-

konové formy na výrobu svíček ze včelího vosku. Na stánku bylo možné zakoupit výrobky ze včelího vosku, jako například betlém nebo šachovnice s figurkami.

Hned vedle představoval polský výrobce lisů na mezistěny – p. Lan-koff – své exponáty přímo v akci. K dispozici měl lis s matricemi pro dělníci i pro trubčí plásty. V Polsku je běžné, že včelařské farmy mají uzavřený koloběh včelího vosku a že si mezistěny z vytaveného vosku lisují samy. Velkou expozici zde mělo Truhlářství-včelařství Miroslav Zelený. Prodávaly se zde jak produkty včelařského provozu – med a vynikající medovina – tak zejména nástavkové úly s příslušenstvím. K vidění zde byla varroadna, chovná dna, mateří mřížky, pylochyty, stavební uzávěry, krmítka, rámy a nástavky několika výšek. Vše půdorysu Langstroth, i když výrobce dovede zhotovit úly jakýchkoli rozměrů.

Přesah výstavy za hranici Moravskoslezského kraje i České republiky potvrdil i další polský vystavovatel. Firma Łysoń měla rozsáhlou prodejní expozici i ve venkovních prostorech nedaleko venkovního posezení s možností občerstvení. Český zástupce této polské firmy – Vast-Oil – vystavoval mezi ostatními vystavovateli.

Doprovodný program

Po celou dobu výstavy probíhal doprovodný program: vystoupení uměleckých škol, heligonkářů, tradiční kroje i přehlídka včelařského oblečení.

Polská venkovní prodejní expozice firmy Łysoń

Pro děti byla uspořádána vědomostní včelařská soutěž a na každém stánku jednotlivých okresů musely zodpovědět jednu z otázek týkající se života včel. Organizace této užitečné soutěže je již poněkolkáté v rukou Marie Knödrové a jejích „včelaříků“.

Ve vedlejší budově probíhala série přednášek. Nevčelařskou veřejnost zaujala přednáška MUDr. Jany Hajduškové. Funkcionáři ČSV na úrovni ZO a OV se sešli v sobotu dopoledne na aktivu.

V sobotním odpoledni referoval předseda PSNV-CZ – Ing. Petr Texl – nejprve o varroamonitoringu jako součásti správné včelařské praxe a dále o novinkách z Apimondie.

Spolupráce PSNV-CZ a ČSV

Jak je patrné, spolupráce PSNV-CZ a ČSV na regionální úrovni je již tradičně v našem kraji velmi dobrá. Mezi představiteli KKV Ostrava a vedením PSNV-CZ proběhla diskuse o palčivých otázkách a budoucnosti českého včelaření. Předsedou KKV Karlem Ostárkem, který má hlavní podíl na organizaci celé výstavy, bylo přislíbeno, že v krajských dotačních programech bude pamatováno i na příspěvek na rozvoj Varroa Monitoring Systému, který slouží všem včelařům zajímajícím se o zdravotní stav včelstev.

Zhodnocení výstavy

Akce se mimořádně vydařila a rozsah výstavy byl pro ředitele PSNV-CZ překvapením. „Byla to taková malá česká Apimondia. Neviděl jsem ještě, že by nějaký jiný kraj výstavu podobného rozsahu zorganizoval,“ sdělil Ing. Petr Texl své dojmy po prvním vystavním dnu. Velký dík patří také místopředsedovi OV ČSV – Zdeňku Kostelanskému, který výstavu stánku okresu Bruntál a stánku PSNV-CZ pomáhal koordinovat. Už nyní se těšíme na další ročník.

Lukáš Matela

lukas.matela@vemat.cz

Šachovnice s figurkami – celá ze včelího vosku od slovenského výrobce silikonových forem

www.n-vcelari.cz/landek

– další fotografie z výstavy na Landeku

www.hlucinsko.tv/2009-09-29-vcelarska-vystava-v-petrkovicich.html

www.muzeumokd.cz

– informace o hornickém muzeu OKD

www.vcelaricfm.cz

– Dům včelařů Fojtství Chlebovice